

MURASZOMBAT ÉS VIDÉKE

VEGYES TARTALMU HETILAP.

A „Muraszombati gazdasági fiók-egylet“ s a „Muraszombati dal- és zene-egylet“ hivatalos közlönye.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési Ár:
Egész évre 3 frt. Félévre 1 frt 50 kr. Negyedévre 75 kr.
Egyes szám ára 10 kr.
Előzetési pénzek és reklamatlók a kiadóhivatalhoz (Grünbaum Márk) intézendők.

Felélős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

GRÜNBAUM MÁRK.

Kéziratok, levelek s egyéb szerkesztőségi küzlemények a szerkesztőséghez küldendők.
Hirdetési díj: 1 hasábnal petiszor egyszeri hirdetésnél 10 kr többszöri hirdetésnél soronként 6 kr. Bélyegdíj 30 kr.
Nyilttér petisora 25 kr.

Az aratás.

..... 1890. május hó 28.

Nem sokára itt lesz az aratás ideje.

Bő termés ígérkezik s ha az utolsó hetekben közbe nem jó valami váratlan szerencsétlenség, dús kamattal jutalmazza majd szerény munkánkat az anyaföld.

Bizony ránk is férne jó termés!

Sok mulasztást kell helyreírni, mert az utolsó éveken a magyar gazdát valóban nem kényeztette el valami különösen a Gondviselés. Alig volt középtermésűnk és olyan országban, mint a miénk, ahol az ipar még csak gyermekéveit éli, a termésnek nagy befolyása van az állami és társadalmi élet majdnem minden mozzanatára.

Rosz termések gyakran évekre vetik vissza az országot a haladás ösvényéről és a nemzedék, mely szűk anyagi viszonyok közt nevelkedett, a szellemi fejlődése ama magasabb fokát nem érheti el, a melyet a szerencsésebb gazdasági viszonyok közt élő nemzetek elfoglalnak.

Franciaország minden könnyűvérsége és kicsapongása dacára is elől jár a népeknek a tudományos fölfedezések terén. A komoly németet túlszárnyalta és az ünnepélyes angol is hátul haggal a pezsgő vérű francia után. És ezt a szellemi fölényt a francia egyedül szerencsés gazdasági viszonyainak köszönheti.

Boldog országban nemcsak a föld, hanem az ipar is kincses forrássá válik, és e két tényező eszterű kiaknázása az embereket gazdaggá, más szóval: függetlenné, hatalmassá és boldoggá teszi és módot nyújt a teltségesebbeknek egész lélekkel áldozni a tudománynak.

A nemzetek vagyona és értelmisége közt tehát kétségtelenül nagy összefüggés van és ennél fogva az, aki Magyarország gazdasági viszonyainak javításán fáradozik, nemzetének olyan szolgálatot tesz, melylyel szemben minden egyéb szolgálat háttérbe szorul.

A nemzete iránt érző politikus tehát nem tekintheti közömbösen a vetések álláról megjelentő tudósításokat Szeme örömtől sugárzik, ha jó híreket olvashat és viszont kinosan dobban meg a szíve az ellenkezőnek hallásánál.

Az idén bő termést várhatunk.

Adjá ég, hogy várakozásaink beteljesüljenek. De ha így is lesz, a jó termés fölötti örömeinket mégis zavarni fogja egy komor gondolat. Az, hogy Magyarország gazdasági élete pusztán csak a véletlentől függ. Hirtelen zivatar elmoshatja összes reményeinket és egy jégeső elpusztíthatja létalapunkat, azért, mert Magyarországon mind a Gondviselőt várunk, nem lévén iparunk, mely bennünket az ég haragja ellen megvédenetne.

A tanító.

A társadalomban kevés foglalkozás, hivatal van oly nagy jelentőségű, sokat nyomó, mint a tanítói állás.

Felélős ő nemcsak fölfelé minden lépéséért, lefelé a népek, de a legfőbb iftelősök: lelkiismeretének.

Sokat kell tanulnia, ha méltólag akarja állását betölteni; még többet olvasni, ha az idővel és művelődéssel együtt akar haladni; s míg ideért, elköltötte sokszor az iskolai idők alatt szüleinek minden vagyonát. Szegénységet hagyott maga után a szeretet és

szülői gondoskodásért; szegénységet vitt magával az életbe.

S midőn már tanult, olvasott sokat; még több futkozás, keresés után pályára lép, oda áll sokszor egymaga a néptömég közé, — mert vannak községek, melyekben még lelkész, jegyző sincs, — oda áll, mint egy nagy élő betű, hogy világosságot terjeszzen maga körül a sokaságban. Mint a tengernek is vannak halai, melyek éjszaka a felszínre úszván, megvilágítják a sötétséget.

Ott áll az iskolában a gyermekokaság előtt, hogy a remények hozzá kössenek ki, mint hajók a tengerparton a vízigéző toro-yhoz.

Nincs a családnak nagyobb kincse, feltettebb vagyona, mint gyermekei; a szülők oda adják a tanító keze alá, hogy öntse belejük a tudás magját; a hitet nevelje fel és erősítse meg bennük, mert az életnek az az erős hit, mi a hajónak a horgony a hullámok között.

Hogy oltsa belejük a vallást, a tisztá nyugalomnak ezt az erős alapját, melyen úgy nyugszik az élet, mint az órák paloták, templomok a sarkköveken. Szegénységében, elhagyatottságában is boldog, gazdag ember az, kinek hite, vallása megmaradt Boldogtalan ember az meg károsított között is, kinek az imádság lekopott ajkáról, ki meg nem őrizte gyermekkorának ezen arany takaróját.

Sok szegény községet ismerünk, melynek lakosságát a csapások végigsújtogatták; de egyet még a csapások sem vehettek el: vallását!

A tanító az, ki a gyermek szívébe beletölti a szeretetet. Falhatja a „kis reménység“ a betűket; átlanulhatja a könyveket; lehet belőle okos, de ha szeretni nem tud, lelki szegény marad egész életére!

A Bodó Eszter szava.

(B. H.) C öndes nyári alkonyon, kifáradt lovak vonzólták kocsmát a domb-oldalon lészkelő fehér váro-ka felé. Néhány mezei munkás fordult ki itt amott a dülő-utakról az országutra. Mela, csöndös, vontatott hangon kívántak szerencsés jó estét. A magyar paraszt köszöntésével mindig beilleszkedik az általános hangulatra.

Még egy hosszú kaspakodó volt hátra a városig, mikor az allonyati ködbe meredő toronyból elibém esengett az estéli harangszó.

Kedvesem, bíszon, mély, tiszta hangon rezgett át a téblomályos tájon. Bim-bam, bim-bam, — dudóla felém a fogad-ristant a torony.

Fuvarosom a torony tövében lakott. Neki már jó ismerős volt ez a hang. Búszkén fordult hozzám, a jövevényhez, s hogy meg ne zavarja a szép zenét, süttögve mondta:

„Ez a Bodó Eszter szava!“

A Bodó Eszter? Egy leány? Ah, igen. Ugy van, úgy kell lenni. Ilyen szépen csak akkor dalolhat érez, ha egy banatos, szép leánynak a lelke szállta meg.

Ez tehát a Bodó Eszter szava! Dalolj, dalolj, szép szava Bodó Eszter. Fogadd komoly, bánatos bigással a jövevényt, ki még nem tudja, de résztvevő szíven sejtji már, hogy a te életének története igen szomorú.

Bodó Eszter szava már elhallgatott, mikor

beszűletes fuvarosommal ott áldogéltem egy padon a torony alatt. A szűlővárosra szép szavú harangjára búszko ember elbeszélte nekem Bodó Eszter történetét.

— Nincs, uram, itt a városban gazdagabb ember Bodó Istvánnal. De nincs is nála gonoszabb. Magam is tartozom neki 200 frttal. Sok esztendő óta mindig fizetem neki vissza. Kétszer is kitellenék már a kamatból, a mit neki fizettem, a tőke, — de azért az én fizetésemnek nem lesz vége soha.

Ennek a gonosz embernek régen meghalt már a felesége. Szép asszony volt, jó asszony volt, — agyonkínözta az ura.

Az asszony után maradt egy kis leány, Eszter volt a neve.

Ez ott nőtt fel magában abban a házban, melynek ide feketelik a kapuja.

Gyerekkorában alig lehetett látni az Esztert. Csak nagy néha hallatszott ki a keserves sírása. Jajgatása a nagy kapu mögül, — mikor az apja verte.

De múlt egyik esztendő a másik után s egyszer csak egy szépséges hajadont lehetett látni a nagy ház ablakában, a munkáti-bokrok mögött. A Bodó Eszter volt. Magas, komoly leányzóvá fejlett. Haja fekete volt, szomorú pillantású szemek. Alabástrom arcát még fehérebbre tette az a kis gyöngye fekete pelyhely, mely a felső ajkát árnyékozta.

Mikor aztán Bodó István kiment a városból falusi adósait egzekváltatni, olyankor kinyitlák a nagy ház ablakait s kibágyzott az uzsorás házából a szép szomorú nőta.

Dalos leány volt az Eszter. Nem dalolt még olyan szépen soha leány a világon, mint ő. Ha megszólalt mély, búsz hangja, az egész város idelopkodott a ház elé, az ablakok alá s hallgatta csöndesen, gyönyörűséggel.

Később már néha-néha a nagy sötét kapu is megnyílt s ki-kijött Eszter az emberek közé. Mind gyűlöltek az apját már akkor is, de azért mindenki boldog volt, a kinek Eszter egy-egy szót adott.

De szép is volt a szava, ha csak beszélt, akkor is. Olyan mélyen, tisztán esengett, éppen mint ez a harang. Az ember szívének éppen a közes közepébe hullott minden szó, a mit az a szép, szomorú leány mondott.

Akad aztán egy olyan fiatal ember, a kinek Eszter még szivesebben adta a szép szavát, mint manak. Nem valami sokat érő ember volt biz' az, de hát mit tud az olyan szegény leány, a ki ott nevelődik egy nagy bezárt kapu mögött!

Sok mindent beszéltek arról, hogy mi mindent történt a között az ember és Eszter között. Ki tudná mi igaz mindebből! De annyit bizonyos, hogy Bodó István egyszer váratlanul érkezett haza s azt az embert ott találta Eszternel.

Cunya egy este volt az.

Nagy jajgatás, lármá csodítottak akkor a város népet azok az ablakok alá, a melyekből máskor Bodó Eszter szép szava zengett szerte.

A fiatalbembor megtépvé futott ki a házból. Nem is látta azóta senki, úgy világgá ment.

Azán szegény szépszavú Bodó Eszter rohant ki a kapu, nyomába egy korhácsesal Bodó István.

A kapu előtt a szép leány térdre roskadt.

Ez az a kapocs, mely az emberiséget összeköti; egymás segélyére utalja; a boldogtalanságot megmenti; a tömeg egyesítésében nagy terheket nyújt s a vezében az egyesült erő ott áll családok, társadalm s a hazá megmentésére.

Szeretni annyi, mint közel lenni az Istenhez.

Szeretet nélkül az ember virágtalan, lombtalan fa. Amely tanító legtöbb szeretetet öntött tanítványába, az a jövőnek legtöbb biztosított nyugott és erkölcsi tanácsokat emelt.

Hát még a szeretet kristályzott fénye; a legnagyobb, a legemesebb egy emberben; a hazaszeretet!

Ezt is a tanító varázsolja a szívekbe; ezt az erős tölteket, mely az anyaföldhöz köt; itt maraszt; nem ereszt s a lelkesedés pereiben csodákat tesz bent és kifelé.

A tanító olyan mint a jó szobrász; a lágy anyagból olyan szobrokat gyúr, őnt, minőt akar; a gyermekét — e gyenge viaszt — arra hajlítja, amerre öntudata sugja.

Ezért a tanítók kezében van a nemzet jövőjének kulcsa letéve.

A nagy társadalom mindig olyan, amilyen tanítói voltak.

Egy kitűnő, kötelességet ismerő tanító nemcsak nagy bizalmi állást foglal el, hanem roppant felelősség is nyomja vállait: hasznos és jó polgárokat nevelni a hazának.

Egy nép erkölcsi fényét mindig visszaveti azon sirhanatokra, melyek alatt tanítói porlanak. Mily boldog lehet a nyugalom azon hantok alatt, melyek fölött egy erkölcsökben gazdag, tettekben nagy nemzet világraszóló tetteket mível?

* * *

Ha még csak ez volna sok tanítónak kötelessége?

Ha más dolga nem volna, csak tanítani? Számos községben a szószékéről ő hirdeti az Isten igéit.

Ez is nagy hivatás. De midőn ezt élvezgete, akkor beleül székébe s a tanítás után énekel.

Aztán kánikulában, zivatartban kíséri a halottat, az a haszna, hogy egy füzetővel kevesebb van, vagyis: temetésekor fizettek neki utójjára!

Hát ahol olyan viszonyok közt van a tanító, hogy napjában készér-hiromszor is oda áll a harangláb elé, aztán maga harangoz!

S midőn már jól kiharangozta magát, akkor együtt búsul, együtt örül a néppel, mert a lakosság öröme az övé; veszedelmét, gyszását ő is szívében hordja!

* * *

És ennyi felelőség, ennyi teher, ennyi munkáért vannak olyan tanítók számtalan

apja előtt s az a gyönyörű mely hangján rimádkodott: 'apam, ne tegye velem azt a szegyet, ne üssön meg ennyi ember előtt!'

De az uszoras mégis végig vágott az alabástrom arcon.

Csak egyszer, — az igaz, a második ütest már tizen-huszon fogtuk föl.

Meg ott a kapuban dulakodtunk a megvadult uszorással, fenn a toronyban eppn az esteli harangszót huztak. Bodó Eszter pedig a torony felé szaladt, de a nagy földmúlásban nem gondolt ezzel senki.

Még ott libeggett az uszoras a kezünkben, mikor utolsó esendőt a harang s ufánna a torony-ablakból hangzott le a Bodó Eszter szép szava: 'Isten adjon meg apám!'

Mind fölmentek s egy fehér angyal láttunk az égből a poklokra zuhanni.

Szegény Bodó Eszter! Itt, ezeken a kövken hevert az ő véres, összetört holtteste!

Az uszoras pedig, a ki soha sem szerette a szegény leányt, a mig az élt, — most egyszerre boldogulásgörögte a halottat.

Pandurok őrzétek Bodó Istvánt abban az időben hogy agyon ne verje a nép. De azért pompas drága temetést rendeztek Eszternek. A temetőbe sok ezer forintért fekete marványból épített neki egy nagyszerű kriptát s a falon aranytal van bevesse, hogy Bodó István egyetlen szerény Eszter leányával a boldogabb masvilágon találkozzon remél.

községében az országnak, hogy alig van meg mindennapi kenyere.

Egy csodának is uradalmakban több fizetése van; rongyos házban lakik; foltos kapuban jár; csekély fizetése sem folyik be rendszeren; alig van más vigasztalása: mint imádsága! . . .

Kiírítí szívet, lelkét az emberiség javára, s magának semmi je sem marad a koporsó után . . .

Csak egy sirkereszt!! Tiszteletük és jobban lássátok el a tanítókat. R . . . . I . . . .

A muraszombati vasút.

Ezen cím alatt a 'Danantul' múlt száma a következő szöveggel szalad föl érdekünkben, miért is azokat a helyen reprodukáljuk.

A muraszombati vasút úgy nem újabb eszmék szellemébe, mert már 'hat évtől nyoma' jelölve volt a gyánfalva-muraszombati irány gl Széchenyi Tivadar vezetése alatt és annak költségén, azonban az építés és felszerelés költsége, a tavolság és talajviszonyok szükségelt nagy-mennyiségű műtárgyra tekintettel, oly nagy összegre — közel 1 millió forintra — volt előirányozva, hogy azzal megmérkőzni már olcsó lehetőségnéknél kellett tartanunk, s mert mögöttünk csak a 'pókarát' biztatott, kenytelenek valánk tervünkről lemondani.

Azóta ismét felmerült egy a szomszéd Sárjehonnal, Regedével, mint a 25—30 kilométernyi Alsó-Lendvával való vasúti összeköttetés eszméje, de mert magunkra vagyunk hagyatva, ismét tehetetlenül vergődünk azon helyen, amelyen megmozdultunk.

Helyes az elv, hogy 'segíts magadon, az Isten is megsegít', de helytelenül van itt alkalmazva.

A fenálló állami és közigazgatási szervezetben egy jársanak, egy községnek a helyzete oly korlátolt, hogy egy egész vármegye — hogy ne mondjuk egy egész országos — közigazgatási elvételre átalakító befolyással bíró működésnek megkezdésénél, vezetésénél nem szabad, nem lehet azt előre küldeni, hanem a vármegyének, a központnak kell kezdeményeznie s a közvetlenül érdekeltek csak mint becsületes támogatók szerepelhetnek.

Minő súlyt költséghözvetünk mi e kezdeményezésnek, itt elszigetelten, távol a központtól, mintegy tündérelég kizárva a világ forgalmából, ha mindig csak 'ir' biztatásokkal találkoznak ott, hol tenni kellene?

Nezünk csak a szomszéd Zalavármegyét, és figyeljük meg annak által foglalt közigazgatási határozatát: 'Mintán a helyi érdekű vasutakra vonatkozólag alkotott törvény megengedi, hogy azok segélyezése czéljából az 1888. évi XV. tcz. alapján az állami egyenes adóra pótdó válható ki, és az aranyos közhatalmúak elvételé sikkal inkább megtehető, ha a vasúti segélyekre kivántó pótdó alap pótdó kivétel, nem pedig a közmuaka vállalkozás feloldása által állítatik elő; mintán a törvény volt helyi érdekű vasutaknak a megye által történendő segélyezésére megközelítő számítás szerint 600,000 frt segély szükséges, amely körülbelül 33,000 frt évi törlesztési fizetésnek s melynek fedezésére az egész megye 1 millió 529 ezer 416 ltrnyi egyenes állami adóra kiavetendő alig 2¹/₂ százalékos megyei pótdó kivétel szükséges a kölesőn teljes fizetésig, a mi azonban számba sem vehető terhet ró a megye

Azt is beszélgette az uszoras, hogy nem nyugoztak addig, míg a városoknak vissza nem adta a Bodó Eszter szép szavát, melyet annyira szerettek hallani.

S egyszer csak utra is kelt Bodó István. Elment messzire, még külső országból is s fölkereste a legjobb harangöntőket. Végre raakadt erre a harangra, mely ma este is olyan szépen esengett. Ha vesette nagy b-tükkel, hogy ez a 'Bodó Eszter szava' — s odaajándékozta a t-mplonának.

S azóta a vén, gonosz uszoras mindig ajándékozgat valantit hol az ekleziának, hol a városnak, hol az arváháznak, hol az ispánynak, — mindent 'felejtethetlen Eszter leánya emlékeztetére.'

A gyönyörű márványkriptánál p-dig órák től el naponként és sirva esokol-gatja Eszter nevének aranyos beléit. De a kamatokból nem enged, az adósainak nem kegyelmez ma sem.

Az éjél a városkában haldom. Álomban én is láttam a fehér angyal, amint az égből a poklokra zuhan s én is meg akartam ölni az olyan embert, ki halálra gyötíri az élt, hogy kegyetlen bűnösen a halotthoz.

A hajnali harangszó vert föl álomból. Bodó Eszter halva, bintat, mely hangon hűgta el ösözött dalat az alvó város felett.

ANDR.

lakó ágára, szemben a vasútvonal létesítése által a megyére hármaslándó nagy előnyökkel: emel-fogva a megyében építendő helyi érdekű vasut-vonalak segélyezésére a megye 40—50 évi törlesztéseket az egyenes állami adóra kivétendő megyei pótdóból fedezdint kikötve a megye magának, hogy a segélyezésnek megfelelő törlesztvények adásán kívül mindegyik vállalat vasútiagazgatóságban a megye egy tagjával képviselve legyen és az évi zárméreg a megyének benmutat-tassék.'

Igy kell gondolkodni azoknak, akik a népek jólété felett rendelkezni s atyáskodó bölcseséggel dirigálni praedestináltaknak hiszik magukat! Meg is látszik ezen még 1888. év eljén hozott határozatnak tüdő eredménye Zalában, a hol azóta egyre-másra épülnek a helyi érdekű vasutak, ahol a vármegye bölcsen megbíralva a helyzetet, ott is úgy érvényesíti befolyását az egyes elhagyott vidékeknek a központhoz csatlakozás czéljából, a miként egyedül helyes és az adott viszonyok között indokolt.

Ha az a megyei központ ekként érdeklik azt az nagy néptömeg jólétéről, melyet az ország törvényei közvetlen rendelkezése alá helyeztek, s jobban meggyerte a segély keresők rokonszenvevet mint egy másik, a mely semmit sem látszik vélek törödni és ha ebből folyó hangok emelkednek e jársában oly irányban hogy bár Vasmármegye helyett Zalavármegyéhez tartozhatnák — mint ennek a múlt tettekben a 'Pester Lloyd' is kifejezett adott — azon senki sem eszandokhatik s az ki a körülményeket ismeri, kell hogy természetesen tartassa.

Tegyük fel, hogy anyagilag nem fizeti ki magát egy vasúti vonal, mely Muraszombatot akar egyik, akár a másik irányban a világgal összeköti, az nem lehet indító ok arra, hogy a megyei központ, amelynek kezében segélyosztásra van a hatalom, a felségelyezésünkre irányuló intézkedést elmulasztassa; ha nem anyagi szempontból, leforog a szükség magyar nemzeti szempontból, a hazai érdek előmozdításának szempontból; mert csak egy vasút mal létesítése által elősegített minden irányú előlétség; a magyar nemzeti művelődésnek ilyenon terjedése biztosítja azt a stajer szlav fészék közvetlen szomszédoságba ekkelt 70—100,000 vend és horvat ajku népből bármind áramlat ellen is azon tudat kifejtésével, hogy a magyar szent koronához tartozunk, hogy Magyarország a mi hazánk, hogy mindaz, a ki nemzeti érdekekert nem lelkesül, ellensége a mi megyei érdekeinknek, kik a magyar nemzet alkotó elemét képezik. Tehát ne a matematikából, hanem a történelmből, az adott helyzet alapos megfigyeléséből, a dolgok kerülhetetlen logikájából induljon ki az, aki ezen elhagyott Tótság helyzetén segíteni hivatott és kötelezett.

Ha az a megyei központ állítólag oly jól ismeri a legvalószínűbb jársak érdek-követéseit, a kultúrassakat, melyekből a fenálló állapotok erednek, úgy mindenesetre tudnia kell, hogy a nagy tömeggel, az adózott község közevel szemben a reábeszélés politikaiával szemire sem megy. megantudatlan ezt különben a községsegély törvény szerzett keseri tapasztalatából, mert mindenütt kimutatták, amúndin ismételen könyörgött a körüvrosi államok szervezése czéljából, ahelyett, hogy követelt volna a törvény hatalmával és súlyával; ismételjük, ha ismeri a mai helyzetet, úgy nem lehet egyéb teendője, mint a törvényadta felségégnél fogva követni Zalavármegye példáját, pótdót vetni ki a megye közönségére a hiányzó és elkorhadtan szükségesnek mutatkozó helyi érdekű vasutak létesítése czéljából.

Nem kívánjuk mi, hogy a vármegye minden része egyforma százalékkal járuljon azon vasútvonal költségeibbe, mely speciál a muraszombati járs gazdasági érdekébenkel szolgál első sorban. Vessenek ki ránk mint közvetlen érdekeltekre nagyobb százalékok, meggyeznek az igazsággal; csak az nem egyezik meg sem az igazsággal, sem pedig a megyei központ törvény által megjelölt hivatalköre- és rendeltetésével, hogy egy elhagyott, elszigetelt jársat teljesen magára hagy.

Ami végre azon kérdést illeti, merre volna cseleznünk az ösözött te-f kerüvros, az a kérdés egyelőre nem okozhat komolyabb figyelmet sem a dolg gazdasági, sem pedig politikai oldaláról, mert f-terve, hogy a mintegy 250—300,000 frt beruházást igénylő muraszombati-regedai összeköttetés létesül, Muraszombatot a mi maradtunk sikká vegyett. ezt a deli vasút érdekét meg nem engedjük, következék tehát az ösözöttetés Alsó-Lendvával; s ha ezzel ellenkezéző a 4—500,000 frtot igénylő muraszombati-alsó-lendvai összeköttetés terehethető elő, úgy ismét a Regedéig való kiépítés fog gyorsan következni.

Más irány ma már nem képzeltető, ezeknek megteremtése pedig éppen nem öközik számbavehető akadályok, ha a magadom oly alakot ölt, mint öltött Zalavármegyében, ha Vasmármegye annak példáját követni fogja.'

Tótság.

Gazdasági munkamutató az esztendő minden hónapjára.

Junius.

Gyümölcsös és fajsokola. Szarax időben a magyarálat és fiatal fákak szorgalmasan ültetjük. — A fajsokolát tisztán kell tartani, gyomlálni és nyakra megkapálni. — Jövő nyáron az alá előlévőket az agyaktól azed. — A párosított fákrol a kőfőket le kell szedni. — A fiatal fákak kössük karokhoz. — A vadagakat levagdossuk. — Fák között a füvet utáni kell. — A hernyókat pusztítjuk. — Vigyázzunk, hogy a veretek s más madarak a gyümölcsösben ne garzaldokodjanak. — **A szőlőben.** E hónapban legelő teendő az ugynevezett törés, vagyis letördelés a fősleges vesszőknek, a mi a legnagyobb elvirágzáttal történik. Azután jön a szőlőgyököröknek a karokhoz kötés. — A barozdákat gyomlálni kell, hogy egy okészőlőn a másodok kaparlara.

Zldséges kert. Az őzi és teli szükségletre még mindig lehet veteményezni. — A főzölkégyakat kapálni és gyomlálni kell. — A burgonyabokrokat, melyek annyira növekedtek, feltöltjük. — A melagáyak abjakit és tetűt véglegesen el lehet tavaltani. — A már használatra alkalmas zöldség- és főzölkémműket felszedjük, s vagy magunk használatára fordítjuk, vagy pedig eladjuk. — Az öntözés kivált ha eső nem jár, mindenképp teendő.

Szántóföld. A lenvetést be kell végezni, s lehet még nedves földbe vetni árpat, kölest, löheret, kerek répat stb. — A dohányültetése is most van legkedvezőbb idő. — A burgonya és káposzta feltöltetik. — A őzi vetés alá szánt ugarokat most ajánlatos felszántani.

A réten. Széna- és löherkasználások most van ideje. — A lekaszált forgatni kell, nehogy megfúljójen.

Az aratóshoz is készülni kell. — A szükséges eszközök rendbe hozatnak, s ha kell kijavítatnak.

Házi állatok. Vigyázni kell, hogy a jószág ne legeljen nedves helyeken, mert könnyen fel-fúródik. — A csikókat el kell választani a szoptól. — A káppanak is megérlelnek.

Méhes. A méhes tisztántartására nagy gondunk legyen. — Tartuk szem előtt a főnebbi utasításokat.

Hirek és különfélek.

— **A belga király lányát,** Klementina hercegnőt, Stefánia nővérét, egy brüsszeli értesítés szerint el fogja jegyezni a welszi herceg fiatalabb fia.

— **Jubileum.** Az őrségi evang. reform. egyházmege tagjai, Körmenten, folyó évi június 5-én délután 9 órakor tartandó egyházmegyei közgyűlés alkalmával fogják szervezte tisztelt egyházmegyei gondnokok nagyságos Chernel Ferdinánd 25 éves gondnoki jubilmát megtartani. Az ünnepély programja: 1. Reggeli 1/2 9 órakor gyűlékezés az evang. reform. hírkész-lakon. 2. 9 órakor bírádó isteni tiszt-let az evang. reform. templomban. 3. Isteni tiszt-let után a templomban a gyűlés megalakulása az ünnepeltnek üdvözlése, a gyűlés megnyitása és folytatása. 4. Délután 2 órakor a „Korona” vendéglő nagyszobájában közléd.

— **A marhalevelek** kiállítására vonatkozólag a keresk. miniszter 18.314.890. szám alatt rendelt-let bocsátott ki, mely szerint a marhalevelek kiállításával megbízott közegek fogymelni eljárás foganatba vételének terhe mellett azokat f. évi június 1-től fogva kizárólag magyar nyelven állítsák ki.

— **Az új obsitokat** most kézbesítik azoknak a kizsogált honvédeknek, kiket 1877 ben soroztak be s a kiknek katonakötelezettsége a múlt évben lejárt. Hogy az oklevél-let ilyen későn adják csak ki, annak az az oka, hogy a honvédelmi miniszterium teljesen új alakú és szövegező végrehajtási oklevél-let készítették. Az obsit eddig is a leggyönyörűségebb papíros volt azoknak szemében, akik megkapták, de a most kiadottak szép kiállítás tekintetében is. Finom merített feher papírosból valók, homlokukon Magyarország címerével, melyet két szárnyas angyal tart s ezek mögött zászlók sorakoznak. Oldalt balra rohanó honvédelm-zarok s jobbra szorongozogó rohanó győlohonvédek láthatók. A közpüti két koronáról alakja látható, a pesét két oldalán, jobboldalra pedig egyes kispaportozatok vannak a tábori életből. Az oklevél-let szövege a régítől annyiban tér el, hogy tekintettel van az új népfelkeltési törvényre és utolsó pontja így hangzik: „Negyvenkét éves koráig népfelkeltési szolgálatra köteles és az 1894-iki évi december hó 31-ig a népfelkeltési I. osztályban, az 1899-iki évi végéig pedig a népfelkeltési II. osztályban tartozik.

— **Tüz.** Berkeházaon május 25-én éjeli 11 órakor Koltár Péter pajtaépülete ismeretlen módon kigyulladt és leégett. Több gazdasági eszköz, takarmány és 7 drb tyúk a lángok martaléka lett; az összes kar 225 frtra becsüellett. A pajta biztosítva volt.

— **Regálé-ügy.** A pénzügyminiszteriumban a regálé-kártalanítás ügyében már annyira haladtak hogy az egyezkedési és beváltási ügyek már végleges elintézésre nyertek és most már a f. h. bevezeték elintézésben van a sor.

— **Tomies Ja-n.** a gyilkos lapszerkesztő életfogytiglan szolo teletet a királyi tábla feloldotta és újabb végútagyalást rendelt.

— **Vasuti szerencsétlenség.** Rakos-Caba megállóhelyen máj 25-én este 10 órakor a Hatvan felől Budapest felé igyekezett 149-ik sz. tervonart az open indulóhelyen levő és 457 utast magában foglalo 1/9 számú személyvonattal összeütközött s ez alkalommal három férfi, egy nő meghalt, egy katona súlyosan megsbesült. A szerencsétlenség előidézője allitolag egy Löcsey nevű mozdonyvezető volt, ki deezára, hogy a jelzőt már 500 lépésről észrevehette volna, a vonatot meg nem állította. A vizsgálat erelyesen folyik.

— **A berlin-hamburg-nordcapi kirándulás** iránt, melyet a magyar államvau-utak varosi menedzser-irodája rendez, olyan érdeklődést keltett a nagy közönség körében, a mely ettől az utastól természet-szerűen várható volt. A nagy érdeklődést tekintve, a menedzseriroda abban a sz. meces helyzetben van, hogy az iddigi annyig is nagyon alacsony árakat kszállíthatna, amiről a program ad részletes felvilágosítást. A program kitölben már megjelert és bárkiné kívánatra megküldetik. A közönség érdeklődéséről általában az újut tájékoztatást, hogy éppen haromfele az a csoport, mely eddig a részvevőre jelentkezett. Ezek elsöjében, mely e-nakp Bertinug utazik, tulajdonban olyanok vannak, akik mint valamely lövészgyalag tagjai csatlakozni kívannak a budapesti lövészgyalaghoz, mely a berlin nagyszerű lövészgyalagpelyre utazik, hogy ott a magyar lövészklub meléttben legyen képviselve; a második csoport, mely Hamburg megye, jobbadán olyanokból áll, akik valamely tengeri fürdő kívannak meglátogatni; míg a nordcapi kirándulók, akik e kirándulás hossza tartama miatt valószínűleg a legkisebb csoportot fogják képezni, a tarsadalom elitéjéhez tartoznak, fürtek, tudósok, írók stb. Általában az eddigi összes jelentkezők, nemcsak nagy utazó lövészgyalagot, de észrevehetőleg elegans tarsasagot fognak alkotni.

— **Gyűrűalakú napfogyatkozás** lesz látható június 17-én egész Európában, Ázsiában s Afrikában egész az egyenlítőig. A hold képe azonban csak 140 kilométer széles földszágluról tekinthe fog a nap képe eltakarani. Nálunk a napnak csak 1/10 része lesz eltakarva. A fogyatkozás délelőtt 1/10 órakor kezdődik és déli 1/21 órakor végződik.

Vegyes rövid hírek.

— **A megyéből.** A szombathely-pinkafői vasuton ma lep eltebe a zóna-díjszabas. — A községi turista-körnek több tagja június közepe táján kirándulást tervez Tarsara. — A felső-lövön tanintézetek meghívása folytatta Holub afrika-utazó e hó 25-én Felső-Lövön felolvasást fog tartani. — Egan Ele borostyánkői nagybirtokos s az állattenyésztési és legelőgazdálkodási osztály vezetője a földm. miniszteriumban, az ellasaról lemondott.

— **A hazából.** Papán egy új helyi érdekű vasutnak Kis-Bertől Papatig való építésére mozgalom indult meg. — A királyi őrségre június 6-án érkezik Budapestre, hogy a delegációk új ülésszakát megnyissa. — Rozsahelyen Klein Jankó faanyag-és papgyáruának telken közszobanapára akadtak. — Egy zöllyömgyei földműves a napokban dinamittal vetett véget életének. — A budapesti Belezany-kertek Kelti Gyula ügyvéd és Flech budapesti lakosok megvettek és helyere palotaszéni épületet emelnek. Építést ez évben még megkezdik. — Omsztaon forralmgyei községben a múlt heten egy 70 éves jómódú gazda 60 esztendő foleseget egy lejszeaspással agyonlötölte. — Szenteseg lemes-megyei községben egy nagy istálló gyulladt ki, mely 22 orag égett. — A vasárnapi munkaszünetre vonatkozó törvényjavaslalt a jövő év első napján lep eltebe. — Szentgyörgyvölgyen Prosz Jakab ottan kereskedő 3 alrezoos egyén által kirabolattott. — Beszterez-bányán is akarunk postlögyarat létesíteni. — Zalamegyében a múlt napokban jégeső volt, mely a szőlőben nagy kárt tett. — A zónatartifa behozatala óta a magyar államvasutakon a legnagyobb forgalom pünkösdvasárnapján volt.

— **A külföldről.** Petruja mellett a minap egy motor órási dorejleg szétröbört, melynek dorejlet 70 kméternyire lehetett hallani. — Kosuth Lajos nagyházaunkéi Napolyha teszi át általában tartózkodási helyét. — Vilmos nőmet császár Angliába indul lord Salt-bury látogatására, mely utjára Caprivi birodalmi kancellár elkíséri. — A nikolajevi torpedó-raktárban máj 27-én robbanás történt, mely alkalommal egy tiszt és 4 tengerész életveszélyesen megsbesült. — A bécsi kiállításon május 27-én este 10 óra táján a czukor-pavillonban tűz ütött ki. Smaos gép és kiállított tárgy pusztult el. — A párisi 68 méter magas Notre-Dame templom toronyáról máj 26-

sánap öngyilkosságból egy hölgy len roftt és legótt meghalt. — Nemzetközös Baross postaszállítási taritást egészen elfogadták. — Zagribban máj 26-án az összes pék-gédek beszéltették a munkát. — Madridban (Spangolor-zsige) június 10-én egy templomot fogtak elarv-zani.

Közgazdaság.

— **A székelyszállítás** egy igen egyszerű módját találjuk a „M. L.”-ban, melyet köv-tésre ajánlanak gazdáinknak. Az erdekes közlemény így hangzik: Le-sankint kivirágának már a rétek, eljö a kaszálás ideje. Mikor kaszáljuk? Ezzel meglehetősen tisztában vannak megkaszádánk is; tudjuk, hogy midőn a legelső fü virágjában van itt a kaszálás ideje. Nem halaszthatjuk azt továbbra, mert akkor elvénül, fas lesz a széna. Még a kaszálást általában meglehetősen időjében végzik, addig a szarítást bizony még sok nagyobb aradalon is úgy végezlelt, amint az régente történt, s ami sósásemen mondható valamú jónak. Úgy jának el, hogy a kaszált rendet pár napig szaradni hagyják s ezután megforgatják, hogy a rend alja is kiszáradjon. Így ha esőt nem kap a gazda, egy hét alatt boglyaba rakja szénáját; ha nem a tavaszi időjárás mellett egy hétig is bejósan számitathatunk állandó napos időre, hát még heteken át; pedig hosszabb jó időre volna szükségünk, mert egy nap még a kiszáradt közül is kevesen végeznek a kaszálással. Ha már most megakik a rend, a széna értéke igen leszáll, mert nemcsak hogy iszapos lesz, hanem az eső kimossa, kilégyez, beföle a lapokkat, mint mondani szokták: „kimossa az erejét”. Ilyenkor aztán a rendet forgatni kell és most egyszer szét is hányni, hogy kellőleg kiszáritott szénát kapjunk. Régen foglalkoztak ama gondolatlalt: mikép lehetne — kikerülve az időjárás viszonylatsáigat — jó, ki nem légyott szénához jutni, és kezdtek készíteni a barnaszénát, megkísérlelték itt-ott a vermelést; most utóbbi időben a szénaprésekkel érnek el jó eredményeket, csakhogv ezek még a nagyobb aradalmakban is lassan terjednek. Mindezen módokhoz szakérteleim, vagy többé és szakérteleim szükséges. H-lyenkiint — jóbb gazdaságokban — igen egyszerűen és mégis nagyon czelszerűen kezelik a szénát, s ez a mód megérdemelne, hogy nagyobb elterjedést nyrijen. 6-8 kaszás után egy gy-rmeket állítanak villával, a ki bekaszált rendet réglön szétzörjra, elteríti s így letehető tetetik, hogy 1-1/2 nap múlva már gyűjteni kezdnek és kisebb boglyagot készítenek. Gyorsan kerül a széna boglyába, kevésbé van tehető kivéve a megkaszátásnak. Ez az eljárás nem mondható drágabbnak, mint az eddigi. Igaz, hogy egy-két gy-rek-napszámmal több kell, — igaz, hogy a gyűjtés is lassabban megy valamivel, de eleik a forgatás költsége, a széna p-dig határozottan jobb lesz, nemcsak azért, mert jobban ki tudjuk így az esőt kerülni, hanem mivel erjedés indul meg a boglyába, az fölmelegszik és izletesebbé válik ezáltal a takarmány. Penész-déstől éppen nem kell tartanunk, csak arra ügyeljünk, hogy a gyűjtést akkor kezdjük meg mikor a harmat tökéletesen felszáll. Tulajsgo fölmelegedés-től sem kell féltünk, mert a kis boglyakban a kevés széna nem indúl oly nagyfokú erjedésre, hogy az kárt okozhat. A behordásnál pedig ugyis ki lesz sz-llőtelve a rakodások alkalmával. A kazalokat az új gazdaságokban, hal a szénakaszítási s nádját hasznaldják, 2 1/2 öl szélesre, 3-3 1/2 öl magásra rakják, hol még elég jól átjárhatja a szél a kazalakat. Nagyobb méretű kazalok készítését különben is többnyire abbahagyogtatók már, mert belátják, hogy azok bár szöbbek, de drágábbak is; a kazalozás költsége ugyanis jóval többre megy, mint azon takarmány értéke, mely a nagyobb fölületen megy fölre, amár még itt is lakarek-szokodnak a jó gazdák, mert kazlak tetejét vastagon szalmával fildik be.

Vigó.

Jegyzőkönyv

felvéve a muraszombati gazdasági lök-egylet választmányának Muraszombataban 1899. május 24-én tartott üléséről.

Jelen vannak: Pollák Pongrácz, Bucz János, Fischer M. ksa, Horváth Pál, Kondor Ferencz, Vrataries Iván választmányi tagok, Takács R. István titkáron és Arvai Ernő gazd. tagon kívül még a közlekedő lövszolgálatk: Lukács János s Lukács József Korongról, Horváth Iván Várhely-, Ernisa Iván Mezővár-, Szabó István Lukácsfal., Hodocsek Mátyás Zoltánháza-, Császár Ferencz Órtalás Horváth Miklós Halmasról.

1. Mivel elnök s alelnök urak közbjött akadályok folyban s gyűlésen részt nem vehettek, Pollák Pongrácz vál. tag kérietik fel a gyűlés vezetésére; mire id elnök a gyűlés tárgyorozatára tér át.

2. Titkár jelenti: a selwechati disznóhízlaló-intézet értesíti a választmányt, hogy hajlandó lista fajú malacokat darabját 25 frtrét szállítani, nem számítva ide a vitélbert.

3. A választmány ezen ajánlatot nagyon drágának találja, azért ezek besz-árszót nem javasolja; azonban nem éjti el az üdörös ezmeit, miért megbizaa

